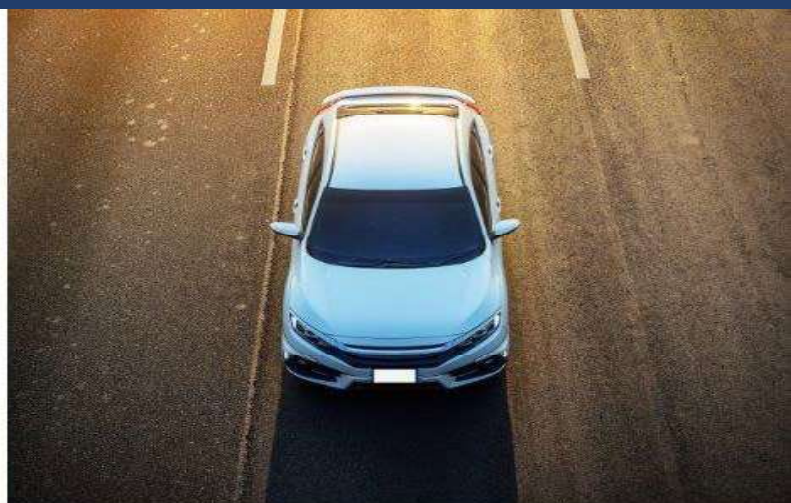

e-biblioteka

FINANSOWO-KSIĘGOWA

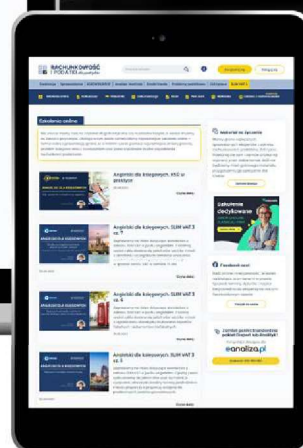
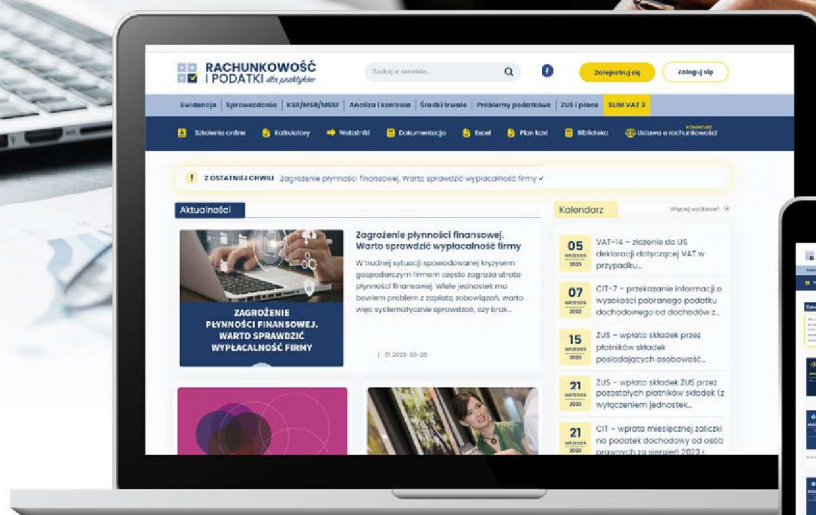

AMORTYZACJA W FIRMIE 2025

RACHUNKOWOŚĆ I PODATKI dla praktyków

Portal Rachunkowoscpodatki.pl
to źródło eksperckiej informacji dla księgowych
z zakresu rachunkowości, podatków, ZUS i płać.

Uzyskaj dostęp

POZNAJ DODATKOWE KORZYŚCI

Dostaniesz pełen
dostęp
(z odblokowanymi artykułami) do portalu

Możesz korzystać z
indywidualnych konsultacji i porad
z ekspertami

Masz stały dostęp
do dodatkowych materiałów

Dostęp do wszystkich
szkoleń i e-booków

Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych. Sprawdź aspekty podatkowe i rachunkowe

KATARZYNA TRZPIOŁA
wieloletni praktyk, wykładowca na Wydziale Zarządzania UW

Rzeczowe aktywa trwałe zużywają się, służąc działalności operacyjnej. Ekonomicznym odzwierciedleniem utraty wartości poprzez przynoszenie korzyści ekonomicznych jest amortyzacja. Sprawdź, jak jej dokonać

Amortyzacja (odpis amortyzacyjny) środka trwałego to koszt odzwierciedlający planowe, stopniowe i systematyczne rozłożenie w czasie wartości podlegającej amortyzacji, następujące na skutek używania środka trwałego lub upływu czasu przez okres jego ekonomicznej użyteczności. Amortyzacja, w przeciwieństwie do utraty wartości, odzwierciedla stopniowe wykorzystanie potencjału korzyści ekonomicznych właściwych danemu obiektowi inwentarzowemu, a nie utratę całości lub części tego potencjału.

Amortyzacja podatkowa i bilansowa

Amortyzacji podatkowej podlegają tylko środki trwałe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, wykorzystywane przez podatnika na potrzeby związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą albo oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub umowy leasingu. Są to stanowiące własność lub współwłasność podatnika, nabyte lub wytworzone we własnym zakresie, kompletne i zdatne do użytku w dniu przyjęcia do używania:

- budowle, budynki oraz lokale będące odrębną własnością,
- maszyny, urządzenia i środki transportu,
- inne przedmioty.

Amortyzacji podlegają również, niezależnie od przewidywanego okresu używania:

- przyjęte do używania inwestycje w obcych środkach trwałych, zwane dalej „inwestycjami w obcych środkach trwałych”,
- budynki i budowle wybudowane na cudzym gruncie,
- składniki majątku, wymienione w ust. 1, niestanowiące własności lub współwłasności podatnika, wykorzystywane przez niego na potrzeby związane z prowadzoną działalnością na podstawie umowy określonej w art. 17a pkt 1, zawartej z właścicielem lub współwłaścicielami tych składni-

ków – jeżeli zgodnie z przepisami rozdziału 4a odpisów amortyzacyjnych dokonuje korzystający.

Nie będą podatkowo amortyzowane:

- grunty i prawa wieczystego użytkowania gruntów,
- budynki, lokale, budowle i urządzenia zaliczane do spółdzielczych zasobów mieszkaniowych lub służących działalności społeczno-wychowawczej prowadzonej przez spółdzielnie mieszkaniowe, a także inne lokale i budynki mieszkalne (od 2022 r. z okresem przejściowym),
- dzieła sztuki i eksponaty muzealne,
- składniki majątku, które nie są używane na skutek zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej na podstawie przepisów dotyczących zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej albo zaprzestania działalności, w której te składniki były używane; w tym przypadku składniki te nie podlegają amortyzacji od miesiąca następującego po miesiącu, w którym zawieszono albo zaprzestano tę działalność.

Prawo bilansowe nie zawiera ograniczeń poza narzuceniem metody liniowej dla amortyzacji wartości firmy (art. 44b ust. 10 UoR). Natomiast bardziej szczegółowe wytyczne wypływają z przepisów podatkowych. Kluczem jest prawidłowe przypisanie środka trwałego w ramach klasyfikacji środków trwałych.

■ PRZYKŁAD

Prawo wieczystego użytkowania gruntów jest środkiem trwałym, który w rachunkowości musi być amortyzowany. Dokonuje się tego zwykle przez okres, jaki został do końca czasu wyznaczonego w decyzji o przyznaniu prawa. Nie zalicza się tych odpisów do kosztów uzyskania przychodów.

Przepisy wyraźnie wskazują, iż należy dokonać wyboru jednej z metod amortyzacji, dla poszczególnych środków trwałych, przed rozpoczęciem ich amortyzacji. Wybraną metodę stosuje się do pełnego zamortyzowania danego środka trwałego. Przed podjęciem decyzji w sprawie metody amortyzacji należy przeanalizować, która metoda będzie korzystna dla jednostki.

Wybór stawki amortyzacyjnej może zależeć od tego, do której grupy KŚT zakwalifikowany będzie środek trwały.

Jednostka gospodarcza ma możliwość dokonywania odpisów amortyzacyjnych raz na koniec roku podatkowego bądź w równych ratach, co kwartał lub co miesiąc. Częstotliwość tę ma możliwość zmieniać w kolejnych latach, jednakże nie może tego robić w trakcie roku podatkowego.

Wybór metody i stawki powinien być świadomy, dlatego że jest to narzędzie nie tylko do kształtowania wartości majątku trwałego, ale też kosztów uzyskania przychodów.

■ PRZYKŁAD

Nowo założona spółka ABC sp. z o.o. nabyła i przyjęła 8 lipca 200x r. 4 zestawy komputerowe o wartości 18.000 zł każdy. Ma możliwość skorzystania:

- z ulgi amortyzacyjnej w ramach pomocy de minimis – zaliczy wtedy w lipcu do kosztów w tym podatkowych 72.000 zł – spółka ograniczy jednak sobie możliwość wykorzystania pomocy de minimis np. dotacji unijnych na inne potrzeby na okres 200x roku i dwóch następnych lat,
- z amortyzacji dla fabrycznie nowych środków trwałych, ponieważ komputery to KŚT 487, zatem możliwe jest skorzystanie z przepisów art. 16k ust. 14 updop – spółka zaliczy wtedy do kosztów 72.000 zł jednorazowo w sierpniu (w następnym miesiącu po przyjęciu do użytkowania),
- z amortyzacji zgodnej z wykazem stawek amortyzacyjny – spółka od sierpnia 200x roku będzie dokonywała odpisów dla każdego środka odrębnie $18.000 \times 30\% : 12$ miesięcy = 450 zł. Zatem za 200x rok to będzie 5×450 zł $\times 4$ zestawy = 9.000 zł, za 20x1 rok 4×5.400 = 21.600 zł, za 20x2 rok 21.600 zł i za 20x3 rok pozostała kwota 19.800 zł,
- z amortyzacji przyspieszonej dla środków trwałych poddanych szybkiemu postępowi technicznemu – założmy, że spółka zastosuje współczynnik najwyższy, tj. 2,0 : $18.000 \times 30\%$

$\times 2/12$ miesięcy = 900 zł miesięcznie, zatem odpis za 200x rok wyniesie 5 mies. $\times 900 \times 4$ zestawy = 4.500 zł $\times 4$ zestawy = 18.000 zł, za 20x1 rok 10.800×4 = 43.200 zł, za 20x2 rok pozostała kwota, czyli 10.800 zł,

- z obniżonej amortyzacji, gdzie stawka na poziomie niższym niż 30% zostaje ustalona indywidualnie – założmy, że spółka wybrała stawkę 10% – a to oznacza, iż roczny odpis od 1 zestawu wyniesie $18.000 \times 10\%$ = 1.800 zł, czyli miesięcznie 150 zł,
- z amortyzacji degresywnej, zgodnie z art. 16k ust. 1 updop – odpis dla 1 roku będzie wyliczony $18.000 \times 30\% \times 2$ = 10.800 zł, czyli za 5 miesięcy to $10.800 : 12 \times 5$ = 4.500 zł, a dla 4 zestawów 18.000 zł. W 200x roku odpis będzie liczony od wartości netto, czyli dla 1 zestawu $(18.000 - 4.500) \times 30\% \times 2$ = 4.320 zł, zatem skoro jest mniejszy niż odpis, jaki byłby wyliczony metodą liniową – dokonuje się za 20x1 rok odpisu liniowego, czyli 5.400 zł, a dla 4 zestawów 21.600 zł. Odpis w 20x2 roku to kwota 10.800 zł. Metoda ta nieco skróci czas amortyzacji w porównaniu do metody liniowej.

Wybór metody i stawki, jak widać, da w różnych latach różne koszty. Spółka powinna wybrać to rozwiązanie, które będzie dla niej najkorzystniejsze, analizując założenia dotyczące jej rozwoju w następnych latach.

Amortyzację można też optymalizować poprzez ustalenie zakresu rzeczowego jej przedmiotu. Prawidłowe wyodrębnienie składników majątku pozwala bowiem zastosować do nich wyższe stawki amortyzacji bądź korzystniejszą metodę amortyzacji. Prawidłowa analiza i techniczne wyodrębnienie pozwala nawet wyodrębnić ze środka trwałego całe instalacje, maszyny i urządzenia (por. stanowisko wyrażone m.in. w interpretacji ministra finansów z 16 października 2009 r., ITPB3/423-428a/09/AM).

■ PRZYKŁAD

Podatnik rozpoczynający działalność amortyzuje środek trwały – budynek użytkowy o wartości 1.000.000 zł, stawka amortyzacji 2,5%, roczny odpis amortyzacyjny 25.000 zł. Po wyodrębnieniu instalacji:

- alarmowej (KŚT 624) o wartości początkowej 50.000 zł, stawka amortyzacji 10%,
- telefonicznej (KŚT 626) o wartości początkowej 50.000 zł, stawka amortyzacji 10%,
- klimatyzacyjnej (KŚT 653) o wartości początkowej 50.000 zł, stawka amortyzacji 10%,

- komputerowej (KŚT 491) o wartości początkowej 50.000 zł, stawka amortyzacji 30%.
Wszystkie te instalacje zostają zamortyzowane jednorazowo w ramach pomocy de minimis (odpis amortyzacyjny 200.000 zł), a wartość po-

czątkowa budynku użytkowego wynosi 800.000 zł, stawka amortyzacji 2,5%, roczny odpis amortyzacyjny 20.000 zł. Łącznie, dzięki wydzieleniu instalacji z budynku, uzyskano koszty w wysokości 220.000 zł (zamiast 25.000 zł) rocznie

Porównanie metod amortyzowania ŚT

Według prawa bilansowego		Według prawa podatkowego	
Metoda liniowa			
Metoda liniowa: równomierne rozłożenie w czasie zużycia środka trwałego, obliczana na podstawie wzoru.		Metoda liniowa: stawki z wykazu, stawki z wykazu pomnożone przez współczynnik podwyższający, stawki z wykazu pomnożone przez współczynnik obniżający, indywidualna stawka amortyzacyjna.	
Metoda degresywna			
Metoda uproszczona polegająca na: odpisie 100% wartości początkowej, amortyzowaniu grup obiektów o podobnym przeznaczeniu bądź rodzaju.		Metoda uproszczona polegająca na: odpisaniu 100% wartości początkowej, o ile przekracza 10.000 zł, amortyzowaniu grup obiektów.	
Wady metody liniowej			
Nieprzystosowanie wielkości odpisów amortyzacyjnych do zmieniającej się wydajności, a także wykorzystanie ŚT w poszczególnych okresach użytkowania.			
Zalety metody liniowej			
Metoda polegająca na łatwym stosowaniu w praktyce, a także proporcjonalnym rozłożeniu odpisów amortyzacyjnych w całym jego okresie użytkowania ŚT, co ma wpływ na równomierny wynik oraz podstawę opodatkowania.			
Wady metody degresywnej			
Nie redukuje do zera wartości początkowej ŚT.			
Zalety metody degresywnej			
Polega na szybkim amortyzowaniu ŚT w pierwszych jego latach użytkowania, co ma wpływ na ograniczenia jego zużycia ekologicznego, może również wpływać na stabilizację kosztów całkowitych w okresie eksploatacji ŚT.			

Amortyzacja niestanowiąca kosztów uzyskania przychodów

Porównanie zasad amortyzacji środków trwałych do celów podatkowych i bilansowych

Wyszczególnienie	UoR	Przepisy podatkowe
Rozpoczęcie amortyzacji	Następuje nie wcześniej niż w chwili przyjęcia danego składnika majątku do użytkowania.	Może nastąpić od kolejnego miesiąca po przyjęciu danego składnika majątku do użytkowania.
Podstawa naliczenia odpisów amortyzacyjnych	Podstawą obliczania amortyzacji ŚT jest jego wartość początkowa przy uwzględnieniu pozostałości istotnej dla danego środka trwałego.	Naliczana jest od wartości początkowej środka trwałego.
Metoda amortyzacji	Wybór metody amortyzacji należy do jednostki. Może to być metoda liniowa, degresywna, naturalna, progresywna bądź zgodna z odpowiednim użytkowaniem ŚT.	Metoda liniowa, której podlegają wszystkie ŚT, bądź degresywna, w której podlegają amortyzacji maszyny oraz urządzenia zaliczane do grupy 3–6 i 8 KŚT.
Zmiana metody	Niedopuszczalna.	Niedopuszczalna.